

Safnadagurinn

FÖSTUDAGUR 18. MAÍ 2018

Helga Maureen Gylfadóttir, formaður FÍSOS, og Guðný Dóra Gestsdóttir, formaður ICOM, standa að kynningu á Alþjóðlega safnadeginum sem er í dag. Íslensk söfn um allt land taka þátt. MYND/ SIGTRYGGUR ARI

Íslensk söfn iðá af lífi

Alþjóðlegi safnadagurinn er haldinn í dag undir yfirskriftinni Ofurtengd söfn: Ný nálgun, nýir gestir. Alls taka þátt 35.000 söfn í yfir 140 löndum. FÍSOS, Félag Íslenskra safna og safnmanna, og ICOM, Íslandsdeild Alþjóðaráðs safna, standa saman að kynningu á deginum. ➔2

Það er gaman að kíkja á safn. Við förum á söfn þegar við erum í frii til að upplifa eitt-hvað skemmtilegt, fræðast og sjá áhugaverða hluti. Í huga margra hvílir drungi yfir orðinu „safn“ en það á alls ekki við. Íslensk söfn iðá af lífi,“ segir Guðný Dóra Gest-

sóttir, formaður ICOM, Íslandsdeildar Alþjóðaráðs safna. Helga Maureen Gylfadóttir, formaður FÍSOS, Félags íslenskra safna og safnmanna, tekur í sama streng en ICOM og FÍSOS kynna Safnadaginn sem haldinn er í dag. „Söfn eru frábær og lifandi

vettvangur til stefnumóta og þekkingar. Við viljum hvetja landsmenn til þess að heimsækja söfn, Safnadaginn sem aðra daga. Markmið okkar er að gera heim-sókn á safn jafn eðlilega og að fara í sund,“ segir Helga. „Á söfnum er blásið til ýmissa viðburða, fræðslu

fyrir börn, haldnir tónleikar og settar upp smíðjur. Hönnunarsafnið í Garðabæ er gott dæmi um það en þar eru haldnar reglulegar hugmyndasmiðjur fyrir krakka. Söfnin eru rík af viðburðum sem hægt er að kynna sér á heimasíðum þeirra.“

Ná til fleiri gesta

Helga segir íslensk söfn fylgjast vel með kröfum gesta og standi til að mynda framarlega á heimsvísu hvað varðar tækninýjungar. Eitt af því sem einkenni íslensk söfn sé framsetning sýninga á fleiri en einu tungumáli.

Framhald af forsiðu →

Mörg bjóða til að mynda upp á hljóðleidsögn á fleiri tungumálum, skýringarmyndir, bæði ljósmyndir og teikningar og texta. Með því leggja söfnin sig fram um að ná til fleiri gesta og mæta ólíkum þörfum þeirra,“ útskýrir Helga. „Þá eru sum íslensk söfn að ganga í gegnum breytingar og sem dæmi má nefna að Sjóminjasafnið í Reykjavík, Byggðasafnið að Görðum á Akranesi og Listasafnið á Akureyri eru öll að vinna að nýjum grunnsýningum.

Ofurtenging nauðsyn í nútímanum

Helga segir þema Safnadagsins; Ofurtengd söfn: Ný nálgun, nýir gestir, lýsandi fyrir þær áskoranir sem söfn standi frammi fyrir í dag. Samfélagsmiðlar leiki stórt hlutverk í kynningarstarfi og íslensk söfn nýti þá vel.

„Söfnin eru á Facebook, Instagram, Twitter og Snapchat. Í breyttum heimi tækninnar eru einnig vefsíður eins og til dæmis Trip Advisor helsta hjálpar-tæki erlendra ferðamanna þegar ákveða skal hvað á að skoða. Það er gaman að segja frá því að íslensk söfn hafa almennt fengið góðar umsagnir á Trip Advisor,“ segir Helga og Guðný bætir við að með samfélagsmiðlum nái söfnin til breiðari hóps.

„Instagram og Twitter er ný leið

Guðný Dóra og Helga Maureen hvetja landsmenn til þess að kíkja á söfn á Alþjóðlega safnadaginn sem og aðra daga.

til þess að laða þá að sem annars kæmu ekki. Þá fer einnig fram heilmikil miðlun á efni á heimasíðum safnanna. Grunnþáttur í starfsemi safna er í raun eins. Það er að varðveita og passa upp á safnkostinn. Þegar kemur að miðlunar- og fræðsluþættinum fara söfnin ólíkar leiðir að því að koma sínu á framfæri,“ segir Guðný.

Tilnefning til safnaverðlauna heiður

Íslensku safnaverðlaunin hafa verið veitt annað hvert ár við hátíðlega athöfn á Bessastöðum frá árinu 2000. Verðlaunin eru veitt fyrir framúrskarandi starf og metnað og nýstárlegar leiðir til

miðlunar. Bæði ICOM og FÍSOS eiga fulltrúa í valnefnd og segir Guðný ávallt mikla spennu skapast kringum verðlaunin.

„Það er heiður að hljóta þessi verðlaun en ekki síður að fá tilnefningu,“ segir Guðný. „Síðast hlaut Byggðasafn Skagfirðinga safnaverðlaunin, safn sem á sér langa sögu og er fyrirmynd annarra safna hvað varðar rannsóknarstarf, miðlun og fleira. Sildarminjasafnið á Siglufirði varð fyrsta safnið sem hlaut verðlaunin og er gott dæmi um safn sem setur sterkan svip á bæjarfélagið,“ segir Guðný.

Þrjú söfn eru tilnefnd í ár og þann 5. júní mun forseti Íslands veita viðurkenninguna á Bessastöðum.

Njóta, fræðast og fá innblástur

Alþjóðlegi safnadagurinn verður spennandi á Þjóðminjasafni Íslands. Fjölskyldufólk er sérstaklega velkomið.

Tilnefnt til Íslensku safnaverðlaunanna 2018

Gestum býðst að skoða grunnsýningu Þjóðminjasafnsins með því að fara í ratleik um safnið, gestir fá tvo miða á verði eins og fritt er inn á safnið fyrir börn yngri en 18 ára. Fjölmargar sýningar eru í boði og notalegt kaffihús fyrir alla fjölskylduna í safninu

„Heimsókn á safn snýst um að njóta stundarinnar, fræðast og fá innblástur, hitta vini og fjölskyldu, fá sér gott kaffi og einfaldlega vera til. Á Þjóðminjasafninu er alltaf eitthvað nýtt að skoða og það er engin ástæða til að setja sig í þær stellingar að maður þurfi að læra alla Íslandssöguna á einu bretti, heldur einfaldlega skoða það sem vekur áhuga hverju sinni,“ segir Margrét Hallgrímsdóttir Þjóðminjavörður og minnir á að börn séu ávallt velkomin á safnið.

Grunnsýningin í forgrunni

Margrét segir að í tilefni af alþjóðlega safnadeginum verði grunnsýning Þjóðminjasafnsins í forgrunni en auk hennar verði sérsýningarnar Þrýðileg reidtygi, Dysnes: Heiðnar grafir í nýju ljósi og ljósmyndasýningin Langa blokk in Efra-Breiðholti í aðalhlutverki. „Okkur langar að bjóða gestum að njóta þess sem safnið

„Okkur langar að bjóða gestum að njóta þess sem safnið hefur upp á bjóða og kynna sýningum þess hverju sinni,“ segir Margrét Hallgrímsdóttir Þjóðminjavörður. MYND/ERNIR

hefur upp á bjóða og kynna sýningum safnsins hverju sinni. Þar er eitthvað við allra hæfi, s.s. allt frá jarðfundnum minjum á landnámstíma, til áhugaverðrar samtímarýni. Allt eru þetta sýningar

sem einkennast af fjölbreytileika mannlífs í gegnum aldirnar og litríkum menningararfi almennt. Sýningin Þrýðileg reidtygi hefur vakið mikla athygli og aðdáun þar má sjá söðla, fagurlega glitofin og saumuð söðuláklæði og fallegt handverk sem endurspeglar listfengi og handverk fyrir á tímum. Á Dysnessýningunni fær fólk góða innsýn í fornleifarannsókn sem nú stendur yfir en í fyrra fundust sex kuml á Dysnesi við Eyjafjörð sem varpa nýju ljósi á forna greiftrunarsíði. Í þessum heiðnu gröfum fundust m.a. sverð, skjaldbólur, nælur, silfurhringur og perlur sem eru til sýnis á safninu. Á ljósmyndasýningunni Langa blokk in Efra-Breiðholti fá gestir að sjá líf íbúa og umhverfi þeirra í 320 metra blokk í Reykjavík en íbúarnir koma frá öllum heimsins hornum, en hér hafa sest að innflytjendur allt frá landnámi sem okkur finnst vert að vekja athygli á í sýningum okkar,“ upplýsir Margrét.

Starfsfólk Þjóðminjasafnsins tekur vel á móti gestum og Margrét á von á mikilli stemningu á morgun. „Við vonumst til að sem flestir gefi sér tíma til að koma á Þjóðminjasafnið og njóti stundarinnar með okkur,“ segir hún að lokum.

Aðgöngumiði að Þjóðminjasafninu gildir einnig í Safnahúsið við Hverfisgötu sem tilheyrir Þjóðminjasafni Íslands. Allar nánari upplýsingar má fá á vefnum www.thjodminjasafn.is.

Leik- og grunnskólabörn heimsækja Byggðasafnið í Görðum.

Óþekkir settir í gapastokkinn

Í maímánuði á ári hverju fær Byggðasafnið í Görðum marga hópa úr leikskólum og skólum í heimsókn og fylgir því forvitni og fjör. Krakkarnir fá að heyra ýmislegt frá fyrri tíð. Meðal þess

sem kemur krökkum á óvart er að „óþekkir“ hafi verið settir í gapastokk og að tveir hafi sofð í hverju litlu rúmi baðstofunnar. Í bakgrunni má sjá Garðahús, steypt hús, sem var byggt á árunum 1876-1882.

Safnið á röngunni með Einari Þorsteini Ásgeirssyni arkitekt

Ég nota mól til að gera tilraunir, ég geri tilraunir til að skilja“ (Einar Þorsteinn).

Árið 2014 færði arkitektinn Einar Þorsteinn Ásgeirsson (1942-2015) Hönnunarsafni Íslands allt innvols vinnustofu sinnar að gjöf. Um er að ræða dagbækur, mól, ljósmyndir, málverk, skissubækur, húsgögn og fleira sem tengist lífi hans og störfum, líklega um 1.500 munir.

Einar Þorsteinn var brautryðjandi í rúmfræðirannsóknum og sérfræðingur í margflötungum. Hann var á undan sinni samtíð hvað varðar hugmyndir um sjálfbærni og er best lýst sem sannkölluðum endurreisnarmanni. Hann starfaði um langt skeið með myndlistarmanninum Ólafi Elíasyni, meðal annars við hönnun glerhjúps tónleikahússins Hörpu.

Gestir geta fylgst með þegar hlutir eru teknir upp úr kóssum, ljósmyndaðir og skráðir í safnmunaskrána Sarp.

Næstu mánuði mun starfsfólk Hönnunarsafns Íslands ásamt ýmsum góðum gestum skrásetja þessa muni í sýningarsal safnsins. Hér geta gestir fylgst með þegar hlutir eru teknir upp úr kóssum, þeir ljósmyndaðir og skráðir í Sarp sem er safnmunaskrá og loks pakkað eftir kúnstarinnar reglum.

Nýló fagnar fjörutíu árum

Vissir þú að... Nýlistasafnið, eða Nýló, er eitt elsta safn og sýningar-rými í Evrópu í umsjón listamanna, stofnað árið 1978 og fagnar því 40 ára afmæli í ár. Sérstaða Nýló er að vera listamannarekinn vettvangur, samhliða því að vera viðurkennt safn með safneign en slíkt þekkist varla í alþjóðlegu samhengi. Auk þess að varðveita safneign sem telur yfir 2.000 verk, heldur Nýló einnig utan um heimildir um gjörninga og arkíf um listamannarekin rými.

Í safneigninni má meðal annars finna verkíð Rigning eða Andlit í rigningu frá 1972 eftir Jón Gunnar Arnason (1931-1989), en það er þekkt sem eitt af fyrstu hugmyndafræðilegum verkum listamannsins. Rigning býður áhorfendum að verða þátttakendur í verkinu með því að skoða sína eigin spegilmynd í fallandi rigningu. Verkið verður hluti af 40 ára afmælisýningu safnsins sem verður opnuð í byrjun júní og stendur til 12. ágúst 2018.

» Áhorfendur verða þátttakendur í verkinu með því að skoða sína eigin spegilmynd í fallandi rigningu.

Komdu á safn fer í loftið í dag

Komdu á safn er yfirskriftin á myndbandi sem fer í loftið á Safnadaginn 18. maí. Myndbandið verður sýnilegt á samfélagsmiðlum og heimasíðu FÍSOS, safnmenn.is, og dreift sem viðast. Það er kvikmyndateymið MASH sem á heiðurinn af þessari kynningu á söfnum á Íslandi.

Lifandi safngripir á fræðandi skiltum

Ný rafræn upp-
lýsingaskilti í
íslensku flórunni
kynnt í Grasagarð-
inum í dag

Tilnefnt til
Íslensku
safnaverðlaunanna
2018

Vissir þú að stöngull eskisins (Equisetum hyemale) var notaður til að fægja pönnur og potta áður fyrr? Eða að hægt er að nota gulmöðru (Galium verum) sem hleypi í ostagerð? Þá er samkvæmt þjóðtrúnni hægt að koma í veg fyrir illt umtal með því að tína höfsóley (Caltha palustris) þegar sól er í ljónsmerknu, dýfa í lambsblóð, vefja í lárviðarlauf ásamt úlfstönn og geyma svo á sér. Þessar upplýsingar og meira til er hægt að fá á nýjum rafrænum skiltum í safndeild íslensku flórunnar í Grasagarði Reykjavíkur.

Lifandi plöntur eru hluti af menningarlandslagi okkar og hefur Grasagarðurinn í samstarfi við Centro Integrado Público de Formación Profesional de Cheste í Valencia á Spáni útbúið rafræn upplýsingaskilti. Upplýsingarnar má nálgast með því að skanna QR-kóða á skiltum val-

Úr safndeild íslensku flórunnar en í Grasagarði Reykjavíkur eru safngripirnir 5.000 plöntur af 3.000 tegundum.

Rafrænt upplýsingaskilti um hina smávöxnu en fögru gulmöðru eða Galium verum.

inna plantna í safndeild íslensku flórunnar í garðinum. Marco Matilla hefur séð um hönnun og

efnisöflun í samráði við starfsfólk Grasagarðsins. Rafrænu skiltin innihalda latnesk, íslensk og ensk nöfn plantnanna, lýsingu á þeim og myndir, og hvort þær séu lækningajurtir auk sögu og þjóðlegs fróðleiks. Þá gaf Náttúrufræðistofnun Íslands góðfúslegt leyfi til að birta útbreiðslukort plantnanna.

Nýju upplýsingaskiltin verða kynnt í Grasagarðinum kl. 17 í dag og eru í anda þessa safnadagsins 2018 „Ofurtengd söfn: ný nálgun, nýir gestir“. Skiltin verða svo í framhaldinu aðgengileg gestum sem hluti af sýningu safndeildar íslensku flórunnar. Skiltin eru á ensku og geta erlendir gestir garðsins kynnt sér þær plöntur sem þeir geta átt von á að sjá á ferðum sínum um Ísland og fá þannig í gegnum plönturnar aðeins öðruvísi innsýn í sögu og menningu landsins.

Falin perla í Hveragerði

Listasafn Árnesinga hefur lagt áherslu á tengingu við samfélagsmiðla. Safnið er virkt bæði á Facebook og Instagram. Inga Jónsdóttir safnstjóri segir þetta spennandi verkefni.

Tilnefnt til
Íslensku
safnaverðlaunanna
2018

Inga segir að sumarsýning safnsins, sem opnuð verður á morgun sé unnin með margmiðlunartækni í huga sem ætti að höfða til nýrra gesta. „Þeir verða þátttakendur í sýningunni og hafa áhrif á sköpunina. Við höfum nýlega ráðið til okkar fræðslu- og kynningarfulltrúa sem taka til starfa þann 1. júní, Hrönn Traustadóttir og Kristínu Þóru Guðbjartsdóttur. Hrönn var tengiliður safnsins í samstarfi við Listalest LHÍ og fjóra grunnskóla af svæðinu sem tóku þátt í List fyrir alla. Þær munu tengja safnið meira við samfélagsmiðlana en gert hefur verið,“ segir Inga.

Listasafn Árnesinga er í Hveragerði og er rekið af öllum sveitarfélögum í Árnessýslu. „Við vorum að fá tilnefningu hjá Grapevine sem eitt af þremur helstu söfnum Suðurlands sem er gríðarlega ánægjulegt en safnið er enn sem komið er með fleiri íslenska gesti en erlenda,“ segir Inga og bendir á að mikilvægt sé að fólk viti af þessari földu perlu í Hveragerði. Sýningin, sem opnuð verður á

Sýning Sigrúnar Harðardóttur verður opnuð á morgun.

morgun, nefnist HVER / GERDI og þar sjá má verk eftir Sigrúnu Harðardóttur listakonu. „Líkt og heiti sýningarinnar gefur til kynna er viðfangsefni Sigrúnar á sýningunni hverir og gróður. Þar má sjá hvernig gagnvirkni og skyntækni eru tvinnuð saman og áhorfendum boðið að taka þátt. Með eigin þátttöku ná þeir að upplifa fjölmarga möguleika þessarar tækni í samspili lita, hreyfinga og hljóðs. Inn á milli gagnvirkra verka og skúlptúrs innsetninga eru líka málverk sem gera áhorfendum kleift að njóta þeirrar fagurfræði sem til verður í umbreytingunni milli hefðbundinna og tæknivæðra mynda,“ útskýrir Inga en í tvígang verður fluttur gjörningur á sýningunni, sem er samtal milli strengjahljóðfæriss og striga. Á fyrri

gjörningnum er það kontrabassaleikarinn Leifur Gunnarsson sem leikur á móti Sigrúnu,“ segir Inga og bendir á að nýlega hafi staðið yfir sýning um Þjórásá eftir Borghildi Óskarsdóttur sem sömuleiðis hafi vakið athygli gesta.

Meðal sýninga fram undan er sýning arkitektanema í júlí en þema hennar er Hveragerði. „Haustsýning okkar verður opnuð 17. ágúst en þar verða sýnd tréskurðarverk úr eigu safnsins eftir Halldór Einarsson sem verða látin kallast á við verk fjögurra yngri listamanna, Önnu Hallín, Birgis Snæbjörns Birgissonar, Guðjóns Ketilssonar og Sigrúnar Rósu Jónsdóttur sem mynda ólík tengsl við verk Halldórs. Okkur finnst áhugavert að kveikja líflega umræðu um sýningarnar og leggjum áherslu á vitt sjónarsvið,“ segir Inga en margt spennandi er að gerast í Listasafni Árnesinga og vilji fólk tengja safnið við samfélagsmiðla er hægt að nýta sér eftirfarandi merkingar á Instagram #LÁ, #LÁHVERAGERDI, #LISTASAFNÁRNESINGA, #LHÍ, #LHÍL-ISTALEST2018, #LISTALEST2018, #LÁLLISTFYRIRALLA2018.

Safnið er opið alla daga kl. 12-18. Aðgangur er ókeypis. Listasafn Árnesinga, Austurmörk 21, 810 Hveragerði, Sími: 483 1727/895 1369. listasafnarnesinga.is.

Hefur þú séð stóra hjartað?

Vissir þú að Hvalasafnið á Húsavík er eina sérhæfða safnið um hvali á Íslandi og sinnir mikilvægu fræðsluhlutverki um þessa ljúfu risa hafsins og búsvæði þeirra? Safnið er jafnframt meðal vinsælustu ferðamannastaða á Norðurlandi.

Beinagrindur 11 hvaltegunda í fullri stærð eru til sýnis auk fjölda muna sem tengjast hvólum og sögu hvalveiða við Ísland.

Stóra hjartað á Hvalasafninu er 25 metra löng beinagrind af steypireyði sem rak á land á Skaga sumarið 2010. Beinagrindin er afar fágæt, sú eina á Norðurlöndum og ein af sárafaum í heiminum. Á sýningunni er jafnframt ljósmyndaröð sem sýnir ferlið við að draga hræið á land, hreinsun beinanna og uppsetningu grindarinnar í Hvalasafninu á Húsavík.

Beinagrind steypireyðarinnar sem Hvalasafnið varðveitir liggur á bakinu líkt og tíðkast þegar hvalshræ rekur á land. LJÓSMYND/HULD HAFLÍÐADÓTTIR.

Það fer vel á því að steypireyðurin sé varðveitt á Húsavík, höfuðstað hvalaskoðunar á Íslandi. Skjálfaflói sem bærinn stendur við er einn af örfáum stöðum í heiminum þar sem fólk getur fylgst með stærstu skepnum jarðarinnar svo nálægt landi.

Fyrsta vélknúna landbúnaðartækið á Íslandi

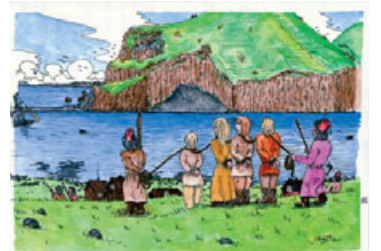
Vissir þú að í ár eru 100 ár síðan fyrsta dráttarvélin kom til Íslands? Þetta var vél af gerðinni Avery 8-16, framleidd í Bandaríkjunum og var fyrsta vélknúna landbúnaðartækið sem kom hingað til lands. Vélina var einungis 16 hestöfl en vó 2,5 tonn. Hún var kennd við Akranes og nefnd Akranestraktörinn. Með þessari vél var lagður grunnur að tæknivæðingu íslensks landbúnaðar – þar með þurfti færri fólk til að framleiða meiri mat fyrir stækkandi þéttbýli. Á þessum 100 árum hafa dráttarvélnar stækkað og nýtingin aukist til muna – landbúnaður dagsins í dag byggir að stórum hluta á því afli sem dráttarvélar geta skilað af sér. Á Landbúnaðarsafni Íslands

á Hvanneyri má sjá nokkrar af þeim dráttarvélum sem haft hafa mest áhrif á íslenskan landbúnað á liðinni öld.

Byssustingur sjóræningja í Sagnheimum

Vissir þú að í Sagnheimum, byggðasafni Vestmannaeyja, má sjá muni frá dögum Tyrkjaránsins árið 1627? Þar er meðal annars byssuhlaup sem fannst við dýpkun hafnarinnar árið 1968 og fræðimenn telja að megi tengja sjóræningjunum sem komu frá Alsír. Einnig er á safninu handlína Þorbjargar Eyjólfsdóttur sem var hertekin en fékk frelsi árið 1636 á þrælamarakaði á Ítalíu. Handlína er klútur sem tilheyrði gamla faldbúningnum og hékk við beltið. Ekkert er vitað frekar um aðdrif Þorbjargar en handlínan, slitin en fagurlega útsaumuð, var í eigu sömu fjölskyldu í Vestmannaeyjum í marga

Teikningin er eftir Jakob Smára Erlingsson og er hluti af sýningu safnsins.

ættliði. Nú er hún til sýnis gestum í Sagnheimum. Tveir mjög ólíkir gripir sem báðir geyma verðmæta sögu.

Spennandi námsefni í Minjasafni Austurlands

Minjasafn Austurlands hleypti nýverið af stokkunum nýju námsefni sem kennarar geta nálgast á heimasíðu safnsins.

„Okkur langaði til að gera safnfræðsluna skilvirkari og fjölbreyttari segir Elsa Guðný Björgvinsdóttir safnstjóri. „Árið 2016 fengum við styrk úr Safnasjóði til að láta vinna efnið fyrir okkur og hófum í framhaldinu samstarf við Unni Maríu Sólmundsdóttur sem á námsefnisgagnabankann Kennarinn.is en hún semur efnið og setur það upp.“

Námsefnið er byggt upp þannig að einn námsefnispakki er eyrna-merktur hverjum bekk grunnskólans. Mismunandi umfjöllunarefni eru fyrir hvern árgang en öll tengjast þau á einhvern hátt sýningum

og safnkosti Minjasafnsins eða sögu Austurlands.

„Efnið er hugsað sem stuðningur við heimsóknir á safnið en einnig er lagt upp með að þeir kennarar sem ekki eiga þess kost að koma með nemendum sína í heimsókn, t.d. vegna fjarlægðar, geti nýtt efnið við sína kennslu og þannig skyggst inn um glugga safnsins í gegnum netið,“ segir Elsa Guðný.

Skrímsli á Akureyri

Furðuverur, skuggaleikhús og forvitnilegar upplýsingar finnast á Minjasafni Akureyrar. Hægt er að fara í fortíðina.

Elsta bæjarhluta Akureyrar er Minjasafnið á Akureyri og Nonnahús í fögru umhverfi fyrsta tjáræktargarðs Akureyrar með hinna fallega einföldu Minjasafnskirkju.

Vissir þú að Nonni var þekktasti listamaður Íslands á fyrri hluta 20. aldar? Húsið ber þess merki, enda fullt af bókum á ýmsum tungumálum, jafnvel kínversku, esperanto og rússnesku. Nonni bjó á Akureyri til 12 ára aldurs, þá fór hann til Evrópu, gerðist jesúítaprestur og síðar rithöfundur.

Hefur þú séð skrímslin og tjaldbúðirnar á Minjasafninu á Akureyri? Viltu prófa að gerast íbúi á Akureyri á 19. öld? Á Minjasafninu eru þrjár sýningar opnar í sumar.

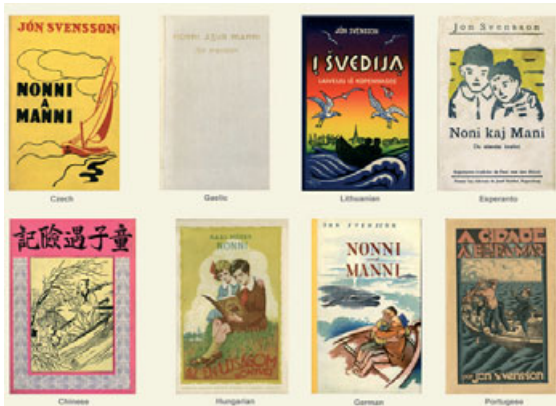
Skrímslin eru hluti af sýningunni Land fyrir stafni, árlegri sýningu úr safni 80 einstakra landakorta frá 1547-1808 þar sem Ísland tekur á sig alls konar myndir bæði þekktar og óþekktar. Á þeim er að finna fólk, furðuverur og forvitnilegar upplýsingar. Gömul kort kalla á margmiðlun fortíðarinnar. Furðuverurnar spretta fram sem stytur í herbergi kortagerðarmannsins þar sem leika má með ýmsa muni, skuggaleikhús og í júní bætist við leikborð með furðuverum og seglskipum þar sem hægt verður að lenda í ýmsum ævintýrum.

Það er óvenjulegt að tjalda á safni. Hvað þá að setja upp tjaldbúðir. Þegar gera á ríkulegu 100 ára starfi skáta á Akureyri skil í sýningu er það hins vegar mjög skiljanlegt og skemmtilegt.

Akureyri, bærinn við Pollinn, er sýning þar sem þú stígur aftur í tímann og kynnist bæjarlífinu frá ýmsum sjónarhornum, setur

Börn og fullorðnir njóta þess sem Nonnahús og Minjasafnið hafa að bjóða.

jafnvel upp hatt og gerist bæjarbúi á 19. öld.

Önnur söfn sem heyrir undir Minjasafnið eru Davíðshús, heimili skáldsins frá Fagraskógi, og Gamli bærinn Laufás. Hægt er að kaupa

aðgang að öllum fjórum söfnum sem gildir í sólarhring.

Minjasafnið á Akureyri er í Aðalstræti 58. Sími 462 4162. Sjá nánar á minjasafnid.is.

Margir þekktu Nonna og Manna en færri vita að Nonni var þekktasti listamaður Íslands á fyrri hluta 20. aldar og voru bækur hans þýddar á mörg tungumál.

Merkilegir munir frá einstökum stað

Á Minjasafni Egils Ólafssonar er hægt að skoða marga merkilega muni frá sögu sunnanverðra Vestfjarða.

Minjasafni Egils Ólafssonar að Hnjóti í Örylgshöfn er einstætt safn merkilegra muna frá sunnanverðum Vestfjörðum. „Þessir munir segja sögu sjósóknar, landbúnaðar og daglegs lífs á svæðinu. Þeir veita góða innsýn í lífsbaráttu fólks og þá útsjónarsemi og sjálfsbjargarviðleitni sem það varð að beita til að komast af við erfiðar aðstæður í gegnum aldirnar,“ segir Óskar Leifur Arnarsson safnstjóri. „Á safninu er að finna marga áhugaverða muni. Fjöldi gesta kemur til dæmis til að fræðast um björgunarafrekið við Látrabjarg árið 1947 eða til að skoða muni frá Gísla á Uppsölum, meðal annars hattinn hans.“

Á grunnýningu safnsins er

breiðfirskur bátur sem heitir Gola, en Jón á Skálanesi afi Óskars safnstjóra, var seinasti eigandi bátsins. „Bátar voru mjög mikilvægur hluti af lífi fólks á svæðinu, ekki aðeins til sjósóknar, heldur einnig sem samgöngumáti, landbúnaðartæki og til nýtingar á hlunnindum,“ segir Óskar. „Þau hlunnindi sem meðal annars voru nýtt í Breiðafirðinum voru dúnn, egg, fugl og selur.“

Í næsta nágrenni við safnið á Hnjóti er Látrabjarg, en þar var stunduð mikil eggjataka og veiðar á fugli. „Enn í dag sigur fólk í bjargið eftir eggjum, en fuglaveiðarnar hafa verið bannaðar,“ segir Óskar. „Þegar staðið er á bjargbrúninni með þverhniði og ólgandi sjóinn við Látraröst fyrir framan sig áttar maður sig á hættunni sem fólk lagði sig í við að færa björg í bú.“

Eðli landsvæðisins og fólks-

fækkun til sveita á undanförunum áratugum hefur gert það að verkum að það er erfiðt að smala og því hefur fé sums staðar gengið úti svo árum skiptir. Nú í sumar er svo von á sérstökum gestum á safnið, því um miðjan júní verður opnuð sýning um villiféð í fjallinu Tálkna,“ segir Óskar. „Það eru þau Bryndís Snæbjörnsdóttir og Mark Wilson sem vinna að gerð sýningarinnar og hún fjallar um aðgerðirnar sem lagt var í þegar fjarstofninum í fjallinu var smalað og slátrað á árunum 2008 og 2009. Bryndís og Mark skoða á sýningunni mörk þess að vera húsdýr og villt, út frá ýmsum sjónarhornum.“

Minjasafnið að Hnjóti er opið alla daga frá 1. maí til 30. september, frá kl. 10-18.

Áhugaverðar sýningar í einu elsta húsi borgarinnar

Aðalstræti 10 hefur nýlega verið opnað sem safna- og sýningahús á vegum Borgarsögusafns Reykjavíkur. Um er að ræða elsta og eitt merkasta hús borgarinnar, í hjarta gamla miðbæjarinnar, en það var reist árið 1762 fyrir starfsemi verksmiðja Innréttinganna.

Í húsinu eru þrjár sýningar:

Ljósmyndasýningin Reykjavík 1918, en sýningin er samstarfsverkefni Þjóðminjasafns Íslands og Borgarsögusafns Reykjavíkur í til efni aldarafmælis fullveldis Íslands og er styrkt af afmælisnefnd viðburðarins.

Torfhúsabærinn Reykjavík er

sýning sem byggir á rannsóknnum Hjörleifs Stefánssonar arkitekts. Sýningin fjallar um torfhús í Reykjavík frá upphafi landnáms til fyrstu áratuga 20. aldar.

Í elsta hluta hússins er sýningin Aðalstræti 10 – Minningar 1762-1900 sem hefur að geyma ýmsa forvitnilega muni úr safneign. Sýningarhönnuður er Þórunn Elisabet Sveinsdóttir.

Í húsinu er einnig starfrækt vönduð safnbúð Borgarsögusafns Reykjavíkur er býður upp á úrval sérhannaðra minjagripa og gjafavöru.

Aðalstræti 10 er hluti af Borgarsögusafni Reykjavíkur – einu safni á fimm frábærum stöðum.

Enginn veit hve steinninn er gamall

Margir safnmunir sem eiga langa og merkilega sögu láta lítið yfir sér. Fyrir framan gamla torfbæinn í Glaumbæ í Skagafirði er úthöggvinn steinn. Annars vegar er höggvið gat í steinninn, hins vegar eru tvö þrep höggvinn í hann. Þetta er hestasteinn. Gatið er til að binda í en þrep eru fyrir konur og börn til að stíga upp á steinninn og setjast í reiðverið. Þessi steinn kom sér vel fyrir konur sem riðu í söðli. Ef þær höfðu ekki góða „bakþúfu“, eins og þennan stein til að stíga upp á, þurftu þær að fá einhvern til að lyfta sér í söðulinn. Þær gátu sveiflað sér hjálparlaust í söðulinn af steininum. Enginn veit hve gamall hann er eða hver hjó hann. Steinninn tengist mörgum þáttum í sögu lands og þjóðar, s.s. merkilegri sögu sem rakir er í sýningunni „Þryðileg reiðtygi“, sem nú er í Þjóðminjasafni Íslands.

Leikgleði og litir í Hafnarborg

Í Hafnarborg, menningar- og listamiðstöð Hafnarfjarðar, má fram til 27. maí sjá tvær áhugaverðar sýningar. Í Aðalsal fest Jóhanna Kristbjörg Sigurðardóttir við margþættar innsetningar. Mikil leikgleði ríkir í verkum hennar sem einkennast af flæði forma og lita sem hún vinnur með á ljóðrænan hátt líkt og um sjálfstætt tungumál sé að ræða. Í Sverrissal dansa verk Jóns Axels Björnssonar á litríkum mörkum hins sýnilega og ósýnilega,

á milli forma sem birta okkur hluti og fanga huglægt ástand. Verkin einkennast af stórum einlita flötum sem skipta upp myndfletinum og fljóta á yfirborði hans, mannsmyndir skjóta upp kollinum á leið út eða inn við jadar myndræmna. Veitingastaðurinn Krydd var opnaður í Hafnarborg fyrir í mánuðinum og verður enginn svikinn af heimsókn þangað. Hafnarborg er opin frá 12-17 alla daga nema þriðjudaga og ókeypis aðgangur.